

Normálne formy na základe funkčných a spojovacích závislostí

- a) 2NF, 3NF, HBCNF
- b) Spojovacia závislosť
- c) ETNF

Normalizácia je proces, ktorý vedie k návrhu, v ktorom sa minimalizuje **redundancia**, **nadbytočnosť** v databázovej schéme. Nedávno bola definovaná [1] nová normálna forma **ETNF** - *essential tuple normal form*, v ktorej každá **n-tica** je **nevyhnutná** (essential tuple). Vďaka nej, na zabezpečenie n-tíc s minimálnou redundanciou nie je potrebná 4NF a 5NF: ETNF je slabšia ako 5NF ale v eliminácii nadbytočných n-tíc je rovnako efektívna.

Najprv na základe funkčných závislostí definujeme druhú, tretiu a Heath-Boyce-Codd - ovu normálnu formu, ktoré ilustrujeme príkladmi. Potom po definícii **spojovacej závislosti** sa pozrieme podrobnejšie na vlastnosti HBCNF a na záver zdefinujeme **tri typy n-tíc** a **ETNF**.

a) 2NF, 3NF, HBCNF

Uvažujme relačnú schému $R \equiv R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, $\mathcal{A} = \{A_1, \dots, A_n\}$. Vieme, že A_i je kľúčový atribút, ak je prvkom (kompozitného) kandidátneho kľúča. Zovšeobecnením KK je nadkľúč.

Pripomíname, že množina atribútov X je **podkľúč** (PK) / **nadkľúč** (NK), ak X je podmnožinou / nadmnožinou **nejakého, aspoň jedného** kandidátneho kľúča, $X \subseteq KK_i / KK_i \subseteq X$.

Poznamenáme, že

- každý kľúč K je NK, ale naopak to neplatí (ak $X = \{W, K\}$, kde $W \notin \mathcal{A}$, potom X je NK, ale X nie je K - prečo nie je?);
- $\mathcal{A}$ je NK;
- nulová množina je PK pre ľubovoľnú relačnú schému R .

Definícia 1

Uvažujme relačnú schému $R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$. Ak pre **ľubovoľnú** (aj implicitnú) **netriviálnu** funkčnú závislosť

$$X \rightarrow Y,$$

vyplývajúcu z $\mathcal{F}$, kde $X \subset \mathcal{A}$, $Y \subset \mathcal{A}$, platí

<p>jedna vlastnosť z troch</p> <ul style="list-style-type: none"> - X je nadkľúč - NK, - Y je podkľúč - $Y \subseteq KK_i$, - X nie je podkľúč - $X \not\subseteq KK_j$, <p>potom a len potom je R v 2NF,</p>	<p>jedna vlastnosť z dvoch</p> <ul style="list-style-type: none"> - X je nadkľúč, - Y je podkľúč - $Y \subseteq KK_i$, <p>potom a len potom je R v 3NF,</p>	<p>Že</p> <ul style="list-style-type: none"> - X je nadkľúč, <p>potom a len potom je R v HBCNF.</p>
--	---	--

Môže sa v danej definícii X rovnať $\mathcal{A}$, teda $X \subseteq \mathcal{A}$?

Poznamenáme, že z daných normálnych foriem pochopiteľne 2NF je najslabšia, lebo pre jej splnenie stačí platnosť jednej vlastnosti z troch.

a) Príklady.

Uvažujme štyri príklady s tromi atribútmi (v DB teórii AB je množina zjednotení atribútov A, B)

- 1) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{A \rightarrow B\}$;
- 2) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{A \rightarrow B, B \rightarrow C\}$;
- 3) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{AC \rightarrow B, B \rightarrow C\}$;
- 4) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{A \rightarrow BC\}$.

Dokážme, že

- prvý príklad nie je v 2NF;
- druhý príklad je v 2NF, ale nie je v 3NF;
- tretí príklad je v 3NF, ale nie je v HBCNF;
- štvrtý príklad je v HBCNF.

jedna vlastnosť z troch - X je nadkľúč, - Y je podkľúč $- Y \subseteq KK_i$, - X nie je podkľúč $- X \not\subseteq KK_j$, potom R je v 2NF .	jedna vlastnosť z dvoch - X je nadkľúč, - Y je podkľúč $- Y \subseteq KK_i$, potom R je v 3NF .	že - X je nadkľúč, potom R je v HBCNF .
---	--	--

Dôkaz:

OK - pre všetky FZi platí aspoň jedna vlastnosť; **NO** - aspoň pre jednu FZ neplatí ani jedna vl.

- 1) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{A \rightarrow B\}$;
 - 2NF **NO**: vo FZi $A \rightarrow B$ a) atr. A **nie** je NK; b) je B PK? $\{AC\}^+ = \mathcal{A}$, teda AC je KK, ale **neplatí** $B \subseteq AC$; c) **ani** $A \not\subseteq AC$ (pretože $A \subseteq AC$, teda A je podkľúč, neplatí $A \not\subseteq AC$);
- 2) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{A \rightarrow B, B \rightarrow C\}$;
 - 2NF **OK**: $\{A\}^+ = \mathcal{A}$ a pre $A \rightarrow B$ **platí** A je NK a pre $B \rightarrow C$ **platí** $B \not\subseteq A$; 3NF **NO**: pre $B \rightarrow C$ atr. B nie je NK **ani** $C \subseteq A$;
- 3) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{AC \rightarrow B, B \rightarrow C\}$;
 - 3NF **OK**: $\{AC\}^+ = \mathcal{A}$ a pre $AC \rightarrow B$: AC je NK a pre $B \rightarrow C$: $C \subseteq AC$; HBCNF **NO**: B nie je NK;
- 4) $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C\}$ a $\mathcal{F} = \{A \rightarrow BC\}$.
 - HBCNF **OK**: $\{A\}^+ = \mathcal{A}$.

b) Príklad.

Nech $R \equiv R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{A} = \{A, B, C, D\}$, $\mathcal{F} = \{ACD \rightarrow B, AC \rightarrow D, AC \rightarrow B, D \rightarrow C\}$.

2a) Skontrolujte, že $\{AC\}^+ = \mathcal{A}$ a preto AC je KK. Existuje ďalší dvojatribútový KK?

2b) Bude R v HBCNF?

2c) Bude R v 3NF? Na cvičení.

Zdôrazňujeme, že HBCNF musí platiť pre ľubovoľnú explicitnú alebo implicitnú FZ $X \rightarrow Y$ v R a $\mathcal{F}$ štandardne obsahuje explicitné FZi. Nižšie uvidíme, že závislosti je možné zaviesť aj cez iné obmedzenia, konštrukcie, ako napr. SZi $\mathcal{J}$, z ktorých potom sa dajú vydedukovať implicitné FZi. Preto formuláciu “FZ vyplývajúca z $\mathcal{F}$ ” treba rozšíriť na “FZ vyplývajúca z $\mathcal{F}$ a $\mathcal{J}$ ”.

b) Spojovacia závislosť

V databázovej teórii okrem

- **funkčnej závislosti FZ** sa rozlišuje aj
- viachodnotová závislosť (Multy valued dependency MVD) a
- **spojovacia závislosť SZ** (Join dependency JD).

Definícia 4NF a 5NF sa zakladajú práve na MVD a SZ [1]. Nižšie po definícii SZi uvedieme iba definíciu HBCNF a ETNF, z ktorých posledná sa explicitne neopiera o SZ, definíciu 4NM a 5NM nie a ukážeme, ako sú HBCNF a ETNF prepojené.

Tu iba poznamenáme, že z ETNF vyplýva 4NF. Preto definíciu MVD, potrebnú pre 4NF, neuvádzame (navyše MVD je možné vyjadriť aj pomocou SZi).

Relačná schéma R je trojica, pozostávajúca z konečnej množiny atribútov a množiny obmedzení, ktoré špecifikujú R pomocou množiny FZi $\mathcal{F}$ a SZi $\mathcal{J}$

$$R(\mathcal{A}, \mathcal{F}, \mathcal{J}).$$

Relácia r je inštanciou relačnej schémy R ak

- $\mathcal{A}$ je množina atribútov r a
- r vyhovuje obmedzeniam, zadaných pomocou závislostí $\mathcal{F}$ a $\mathcal{J}$.

Je dobre známe, že množina FZi môže mať za následok (imply) inú FZ. To isté platí aj pre SZi. Hovoríme, že **implicitné** FZi a SZi **logicky** vyplývajú z **explicitne** zadaných FZi a SZi.

Príklad 1: Uvažujme $R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F})$, kde $\mathcal{F} = \{X \rightarrow Y, Y \rightarrow Z\}$. Potom $X \rightarrow Y$, $Y \rightarrow Z$ sú explicitné FZi a $X \rightarrow Z$ je implicitná FZ.

Definícia 2. Nech $S_1 \cup \dots \cup S_k = \mathcal{A}$. Hovoríme, že relácia r ako inštancia R *splňa spojovaciú závislosť* (SZ)

$$\bowtie\{S_1, \dots, S_k\},$$

ak vždy, keď $t_1, \dots, t_k$ sú ľubovoľné n -tice relácie r , a existuje n -tica t (nie nutne z r) taká, že

$$t[S_i] = t_i[S_i], \quad i=1, 2, \dots, k$$

pre každý komponent S_i , potom t je n -tica r .

Poznamenáme, že namiesto $\bowtie\{S_1, \dots, S_k\}$ sa používa aj označenie $\ast\{S_1, \dots, S_k\}$.

Názov (k -komponentná) *spojovacia závislosť* vyjadruje skutočnosť, že

relácia r vyhovuje, podlieha **SZi** $\bowtie\{S_1, \dots, S_k\}$ vtedy a len vtedy, keď r je **bezstratové spojenie** (lossless join) **jej projekcií** $r[S_1], \dots, r[S_k]$,

$$r \text{ vyhovuje SZi } \bowtie\{S_1, \dots, S_k\} \Leftrightarrow r = \bowtie_{i=1}^k r[S_i]$$

kde $r = \bowtie_{i=1}^k r[S_i]$ znamená, že r možno znovu vytvoriť spojením viacerých (menších) relácií,

z ktorých každá má podmnožinu atribútov r , teda spojením projekcií $r[S_1], \dots, r[S_k]$.

Poznamenáme, že medzi komponentami SZi musí existovať aspoň jeden spoločný atribút.

SZ sa vyjadruje aj slovami: **r sa rozkladá bezstratovo na jej projekcie** (decomposes losslessly, nonloss decomposition).

Triviálna SZ (nad $\mathcal{A}$) je taká závislosť, ktorá platí pre každú reláciu s atribútmi $\mathcal{A}$. Ľahko nahliadneme, že SZ je triviálna vtedy a len vtedy, keď niektorý jej komponent je množinou všetkých atribútov.

Príklad 2: Uvažujme $R\{\mathcal{A}, \mathcal{F}\}$ s

$$\mathcal{A} = \{D, S, P\}, \quad \mathcal{F} = \bowtie\{DS, SP, PD\},$$

kde D-dodávateľ, S-súčiastka, P-projekt.

Spojovacia závislosť $\mathcal{F}$ znamená:

- ak dodávateľ d dodáva súčiastku s – DS (pre niektorý projekt p),
- a súčiastka s je dodávaná do projektu p – SP (niektorým dodávateľom d),
- a projekt p je zásobovaný dodávateľom d – PD (niektorou súčiastkou s),

potom dodávateľ d zásobuje súčiastkou s projekt p

$\Leftrightarrow$ dodávateľ d dodáva súčiastku s do projektu p .

Príklad 3. Uvažujme relačnú schému $R(\mathcal{A}, \mathcal{F}, \mathcal{J})$, kde

$$\mathcal{A} = \{A, B, C\}, \quad \mathcal{F} = \{A \rightarrow B\} \text{ a } \mathcal{J} = \bowtie\{AB, AC\}.$$

Dokážme, že $A \rightarrow C$ je (implicitná) FZ.

Nech r je inštancia R . Predpokladajme, že dve n -tice

$$\begin{cases} t_1 = [a, b_1, c_1], \\ t_2 = [a, b_2, c_2], \end{cases}$$

sú z r . Nech $AB \rightarrow C$ je FZ. Pochopiteľne iba z nej nevyplýva $A \rightarrow C$, ako to dokazujú dané dve n -tice. Uvažujme tretiu n -ticu

$$t = [a, b_1, c_2],$$

ktorá samozrejme nemusí byť z r (prečo?). Ale zo SZ-ti $\bowtie\{AB, AC\}$ dostaneme, ako to čoskoro ukážeme, že t musí byť z r , čo sa kvôli $AB \rightarrow C$ môže stať iba ak $c_1 = c_2$ a preto $A \rightarrow C$.

Teda ostalo nám ukázať, že $t \in r$. Ak $\bowtie\{AB, AC\}$ je SZ, kde $AB \cup AC = \{A, B, C\} = \mathcal{A}$, potom z definície SZi, z dvoch rovností

$$t[a, b_1] = t_1[a, b_1] \text{ a}$$

$$t[a, c_2] = t_2[a, c_2]$$

obdržíme, že $t \in r$.

Veta 1 (Heath). Nech X a Y sú podmnožiny $\mathcal{A}$ a nech $Z = \mathcal{A} \setminus (X \cup Y)$. Potom nasledujúce tvrdenia sú ekvivalentné

- $X \rightarrow Y$,
- platí SZ $\bowtie\{XY, XZ\}$ a zároveň XZ je nadkľúč, tzn. $XZ \rightarrow Y$.

Poznámka:

- pôvodne Heath dokázal iba to, že z FZi $X \rightarrow Y$ vyplýva SZ $\bowtie\{XY, XZ\}$;
- ako sme to vyššie poznamenali, SZ $\bowtie\{XY, XZ\}$ (s $XY \cup XZ = \mathcal{A}$) znamená bezstratové spojenie

$$r[XY] \bowtie r[XZ] = r.$$

Definícia 3. Relačná schéma R je v Heath-Boyce-Codd normálnej forme (**HBCNF**), ak každá explicitná alebo implicitná FZ v R logicky vyplýva z kľúčov R .

Veta 2. Relačná schéma R je v HBCNF vtedy a len vtedy, ak pre každú explicitnú alebo implicitnú netriviálnu FZ $X \rightarrow Y$ v R determinant X je nutne nadkľúč.

Pozri definíciu 1, teda: Def.1 $\Leftrightarrow$ Def.3

Príklad 4 (pokračovanie). Ukážme, že v príklade 3 R nie je v HBCNF.

Z poslednej vety (či z Def.1) vidíme, že k určeniu, či R je v HBCNF, musíme uvažovať aj implicitné FZi. V príklade 3 sme ukázali, že $A \rightarrow C$ je netriviálna implicitná FZ. Otázka znie, bude A (nad)kľúč? Nebude, lebo $A \rightarrow B$ neplatí. Je R v 3NF?.

Poznamenáme, že v tomto príklade implicitná FZ $A \rightarrow C$ zohráva dôležitú úlohu. Keby sme nekorektne uvažovali iba explicitné FZi, teda iba $AB \rightarrow C$, potom by sme došli nesprávnemu záveru, že R je v HBCNF.

Príklad 5. Uvažujme relačnú schému $R(\mathcal{A}, \mathcal{F}, \mathcal{J})$, kde

$$\mathcal{A} = \{A, B, C, D\}, \mathcal{F} = \{A \rightarrow BCD, BC \rightarrow AD\} \text{ a } \mathcal{J} = \{\bowtie\{ABC, CD, BD\}\}.$$

Ukážeme pomocou poslednej vety, že R je v HBCNF. Nech $X \rightarrow Y$ je ľubovoľná netriviálna FZ, kde X je ľubovoľná podmnožina $\mathcal{A}$. Máme ukázať, že determinant X je nadkľúč. Pretože determinanty A a BC dvoch FZí $\mathcal{F}$ sú (nad)kľúče, stačí ukázať, že **X obsahuje A alebo BC** (prečo?). Stačí rozlišovať **štyri** prípady: X obsahuje **jeden, dva** alebo **tri** atribúty (4 prečo nie?), alebo X je prázdna množina. Ukážeme iba prípad, keď X má **tri** atribúty. V tomto prípade ľahko nahliadneme (!), že X buď obsahuje A , alebo je BCD . Potom ale X obsahuje buď A alebo BC , ktoré sú kľúče (v ďalších troch prípadoch dôjdeme k rovnakému záveru). Preto X je nadkľúč.

Príklad 6. Dokážte pr. 5 pre prípad, keď X má dva atribúty. **Na cvičení.**

c) ETNF

Nielen **FZ** môže logicky vyplývať z iných závislostí, ale aj **n-tica** z iných n-tíc.

Definícia. Nech R je relačná schéma, S je množina n-tíc a t je n-tica. Hovoríme, že **t logicky vyplýva z S** (vzhľadom na R), ak každá inštancia R , ktorá obsahuje všetky n-tice S , obsahuje aj t .

Teraz uvedieme tri typy n-tíc z hľadiska nadbytočnosti, z ktorých sa v definícii ETNF používa posledný.

Definícia. Nech je $R(\mathcal{A})$ relačná schéma, r relácia ako inštancia R a t n-tica z r . Potom

1. n-tica t z r je **čiasťočne redundantná/nadbytočná** v r (vzhľadom na R) ak
  - a) existuje n-tica t^* z r taká, že $t \neq t^*$,
  - b) existuje $X \subseteq \mathcal{A}$, že $t[X] = t^*[X]$ a zároveň
  - c) existuje netriviálna FZ $X \rightarrow A$, kde $A \in \mathcal{A}$ a $A \notin X$.

(Dôvod, prečo sa hovorí, že n-tica t je **čiasťočne** redundantná, je nasledujúci. Pretože $t[X] = t^*[X]$ a v relácii r platí FZ $X \rightarrow A$, dostaneme $t[A] = t^*[A]$. Intuitívne teda informácia o tom, že ktoré hodnoty A sú spojené s ktorými hodnotami X , je daná aj s t a t^* a nielen s FZ $X \rightarrow A$.)

Veta 3. Nech R je ľubovoľná schéma. Potom R je v HBCNF vtedy a len vtedy, ak žiadna inštancia R nemá čiasťočne redundantnú n-ticu.

2. n-tica t z r je **plne redundantná** v r (vzhľadom na R), ak existuje množina S n-tíc z r taká, že
  - $t \notin S$ a
  - **t logicky vyplýva z S** vzhľadom na R .

(**Plne** odkazuje na skutočnosť, že **celá** n-tica je **nadbytočná**.)

Intuitívne n-tica t je plne nadbytočná, ak jej prítomnosť v r logicky vyplýva z ďalších existujúcich n-tíc z r .)

Poznamenáme, že kým čiastočná redundancia súvisí s HBCNF, plná redundancia súvisí s anomáliami vymazávania, pozri [1].

3. n-tica je **nevyhnutná** (essential), ak **nie je** ani čiastočne ani plne redundantná.

Príklad 7. Uvažujme príklad 2, teda schému $R\{\mathcal{A}, \mathcal{F}\}$ s

$$\mathcal{A} = \{D, S, P\}, \quad \mathcal{F} = \bowtie\{DS, SP, PD\}$$

a inštanciu r relačnej schémy R . Ukážme, že n-tica (d, s, p) z r je **plne redundantná**, teda informácia o (d, s, p) je v r dvakrát.

Skutočne. Nech relácia r je inštanciou triedy R (takže r má atribúty D, S a P a r spĺňa SZ $\mathcal{F}$). Predpokladajme, že r má n-tice (d, s, p') , (d', s, p) a (d, s', p) a možno aj iné n-tice a že $d \neq d'$, $s \neq s'$ a $p \neq p'$. Zo SZi $\mathcal{F} = \bowtie\{DS, SP, PD\}$ vyplýva $(t[DS]=t_1[DS], \dots)$ a že r , ako inštancia R , musí **obsahovať aj n-ticu** (d, s, p) , ktorá nie je prvkom $S = \{(d, s, p'), (d', s, p), (d, s', p)\}$. Preto (d, s, p) , v súlade s definíciou, je plne redundantná. Takže v relácii r informácia o n-tici (d, s, p) je zastúpená dvakrát:

- po prvé, **explicitne**, pomocou samotnej n-tice (d, s, p) z r a
- po druhé, **implicitne**, pomocou n-tíc (d, s, p') , (d', s, p) a (d, s', p) a spojovacej závislosti $\mathcal{F}$.

Príklad 8 (rozšírenie príkladu 2 o $\mathcal{F}$): Uvažujte $R\{\mathcal{A}, \mathcal{F}, \mathcal{J}\}$ s

$$\mathcal{A} = \{D, S, P\}, \quad \mathcal{F} = \{DS \rightarrow P\} \text{ a } \mathcal{J} = \bowtie\{DS, SP, PD\},$$

kde D -dodávateľ, S -súčiastka, P -projekt. Ukážte, že

- a) R je v HBCNF,
- b) žiadna inštancia R nemá **čiasťočne redundantnú** n-ticu.

Na cvičení: a) vyplýva z vety 3, b) je to na poslednej stránke článku.

Definícia. Relačná schéma R je v normálnej forme nevyhnutných n-tíc (essential tuple normal form - **ETNF**), ak každá n-tica ľubovoľnej inštancie R je nevyhnutná.

Z nasledujúcich dvoch viet, ktoré spájajú HBCNF a ETNF, sa prvá opiera o komponent SZi a druhá o kľúč.

Veta 4 $\Leftrightarrow$. Nech relačná schéma R je špecifikovaná iba s FZ-mi a SZ-mi. Potom R je v ETNF vtedy a len vtedy, ak je v HBCNF a niektorý **komponent** každej explicitnej SZ R je **nadkľúč**.

Veta 5 $\Rightarrow$. Nech relačná schéma R je špecifikovaná iba s FZ-mi a SZ-mi a je v HBCNF. Ak niektorý **kľúč** sa skladá iba z **jedného** atribútu, potom R je v ETNF.

Príklad 9 (pokračovanie príkladu 5).

$$R = R(\mathcal{A}, \mathcal{F}, \mathcal{J}): \mathcal{A} = \{A, B, C, D\}, \quad \mathcal{F} = \{A \rightarrow BCD, BC \rightarrow AD\} \text{ a } \mathcal{J} = \{\bowtie\{ABC, CD, BD\}\}.$$

Ukážme, že R je v ETNF.

Pretože na základe príkladu 5, R je v HBCNF, vďaka poslednej vety 5, R bude aj v ETNF, lebo z dvoch nadkľúčov A a BC, prvý sa skladá iba z jedného atribútu.

Príklad 10 Uvažujme pr. 8. Ak vieme dodatočne, že žiadna inštancia R nemá plne redundantnú n-ticu, ukážte, že R je v ETNF. Na cvičení. Vyplýva to z pr. 8 (čiastocna redundantnosť), z dodatocnej znalosti tohto príkladu, plna redundantnosť, a z definície ETNF.

Koľko viet obsahuje tvrdenie o HBCNF a koľko o ETNF?

[1] Darwen, Date, Fagin, A normal form for preventing redundant tuples in relational databases, 2012 _____

[2] Chriss Date, Database design and relational theory (1st and 2nd edition), O'Reilly Media, 2012, Apress 2019

Chriss Date _____

A Relational Model - set theory and logic.

"Learn the relational model first, SQL second."

- 1a. Learn the relational model, by reading the right books and/or attending the right courses.
2. Go out and get your hands dirty working on a real project for a year or three.
- 1b. Come back and read those books and/or attend those courses again.

Finally, read either or both of Ted Codd's first two papers every year.

- "Derivability, Redundancy, and Consistency of Relations Stored in Large Data Banks", IBM Research Report RJ599, August 19th, 1969, reprinted in ACM SIGMOD Record 38, No. 1 (March 2009) _____

- "A Relational Model of Data for Large Shared Data Banks", CACM 13, No. 6, June 1970, _____

Poznámka. Zo SZi $\bowtie$ môže vyplývať aj FZ aj redundantnosť n-tice

SZ $\bowtie$ sa požíva v príkladoch 3. a 7. na logický dôkaz, že

- a) teoretická n-tica $t = [a, b1, c2]$
- b) konkrétna n-tica $t = [d, s, p]$ z r

musí byť v r.

Preto ...

- a) $c1 = c2$ a $A \rightarrow C$
- b) t je plne redundantná.